

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačajo 1-krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

C. kr. državno pravništvo in naše zaplembe.

Večkrat smo že potožili, da je naš list padel v zadnjem času v veliko nemilost pri slavnem c. kr. državnem pravništvu, kajti zaplembe, ki so sledile druga za drugo, so nam dokazale, da nam gg. državni pravniki niso ravno preveč prijateljski naklonjeni. Sicer nas to dejstvo ni ravno preveč iznenadilo, kajti stvar je že tako stara kakor je star narodni boj med Slovenci in Nemci. Dokler se bodo slovenski listi cenzurirali po nemških in nemški mislečih državnih pravniki in njihovih namestnikih, tako dolgo morajo biti pripravljene na vsakdanje zaplembe. Žalostno je, da sodijo v takih zadevah uradniki, ki so slovenščine toliko zmožni, kolikor so je vjeli mimogrede, ali uradniki, ki so slovenščino vsled dosledno popolnoma nemškega uradovanja že tako pozabili, da opravičene dvomimo, ali jo še razumejo popolnoma ali ne. Takim c. kr. uradnikom so naši listi izročeni na milost in nemilost, torej ni čudno, da pade tolikokrat — sneg po njih.

In kako se konfiscira. Primerimo samo ne koliko pisanje našega lista in pisanje celjske „vahtarca“. Naš list se konfiscira radi najneznatnejših stvari, „vahtarca“ pa prinaša v vsaki svoji številki take nesramne laži, taka sramotnja posameznih Slovencev in celega slovenskega naroda, da vstajajo človeku skoraj lasje na glavi, take napade, ali to je vse dovoljeno, to se ne zapleni, zato je c. kr. državno pravništvo slepo in gluho, kakor je bilo tudi slepo in gluho za očitne volilne sleparije v Vojniku. Ne, to še ni dovolj. Najmanjša kritika javnih oblastev, in naj je še tako objektivna, je zabranjena, kajti list, ki bi se kaj takega drznil, se zapleni brez usmiljenja in celo obtoži radi hujskanja

proti javnim oblastim v kljub temu, da je svoj čas Körber, ko je prevzel vodstvo pravosodnega ministrstva, izjavil, da je kritika delovanja javnih oblasti dovoljena.

Kdo ve, ali nam ne bodo zaplenili tudi teh vrstic, kakor so nam svoj čas nedolžni poziv, s katerim smo pozivali Slovence na ljudski shod v Celje na binkoštni ponedeljek. Da se cenjeni čitatelji prepričajo, kako ozkosrčno je celjsko c. kr. državno pravništvo, priobčimo zaplenjene odstavke, katere so nam imunizirali naši poslanci z interpelacijo v državnem zboru z dne 9. junija t. l. Zaplenjeni odstavek se glasi takole:

„Hrvati in Slovenci smo si bratje. Bili smo nekaj pod skupnim kraljem neodvisni od Nemcev. Ta skupnost je še v nekem oziru ostala do danes. Razumemo se po govoric in smo si tudi enaki po šegah in prosveti. Družni nas pa tudi enaka nesrečna usoda. Nas tlači ponemčujoča vlada, Hrvate pa madžaronska. Mi v gospodarstvenem oziru ne moremo naprej, ker nas vlada Nemcem na linbo tlači, Hrvate pa je madžarska vlada tako izsesala, da so taki reveži, da jim je postalo vse eno ali jih pobesijo ali postreljajo. Zato so se dvignili in se bodo do konca bojevali in se niti smrti ne bojijo. Nad 3000 jih je že v ječe zaprtih, več stotin je ranjenih in ubitih. Med temi so kmetje, gospodje, dijaki, gospe in deklice. Pa strahu nobeden ne pozna. Mi se pa moramo za nje potegniti, da bode cesar izvedel, da mi tega ne trpimo. Morebiti bode prišel čas, da bodemo tudi mi potrebovali pomoči naših bratov Hrvatov v boju za naše pravice nasproti Nemcem in nemčurkim vladam. To pomoč bomo pa dobili, če bomo, zdaj, ko je prilika, pokazali, da smo pravi bratje Hrvatov in če se glasno upremo zoper krivice, ki se zdaj njim godijo.“

Drugi zaplenjeni odstavek iz notice „Shod v Arclinu“ se glasi takole:

„Neki kmet je rekel, da madžaron in nemčur spadata v en koš, ker sta oba enako velika tepca, in prav je rekel. Kakor pa vse madžarske pijavke skupaj ne bodo Hrvatov uničile, tako se tudi Slovincem na Spodnjem Štajarskem pred Nemci in nemčurji in nemčursko vlado ni treba prav nič bati. Morebiti bo pa treba ob priliki kake podobne burjice, kakor zdaj brije zoper madžarone na Hrvatskem. Vsekako bi tudi z ozirom na naše nemčurje taka sapica ne bila nekoristna. Pa ne bo treba, ker že — hirajo.“

In sedaj vas vprašamo, cenjeni bralci, kaj ste našli v teh odstavkih tako nevarnega za javni blagor, da so morali zapasti rdečilo državnega pravnika? Ali ne čitamo danzadnevom takih stvari v nemških listih, ali „vahtarca“ ne piše v vsaki svoji številki vse kaj hujšega? In kedaj ste videli graški „Tagblatt“ in celjsko „lažnjivko“ zaplenjeno radi kaj takega? Nikdar! To se dogaja samo s slovenskim časopisjem, ne pa z nemškim. To povemo slavnemu c. kr. državnemu pravništvu brez ovinkov v obraz, akoravno si lahko že naprej mislimo, da bo list vsled tega konfisciran. Ali nič ne de, objavili bomo članek imuniziran po interpelaciji, ko se zopet snide državni zbor.

Zadnji čas bi pač bil, da se odpravi cenzura, ki je v rokah nekaterih ljudi dobrodošlo sredstvo za uničevanje protivladnega, protinemškega ča sopisja. Ako pa ostane še nadalje, naj bi se vsaj izročila ljudem, ki poklicani na takšno mesto morejo in tudi bočejo popolnoma nepristransko izvrševati svoje dolžnosti nasproti vsem strankam, ki ne bodo cenzurirali slovenskega časopisja v senci — veleizdajskih frankfurtarskih zastav, kakor se to dogaja v Celju v letu Gospodovem 1903.

LISTEK.

„Nekad bilo.“

M. Kožuh.

I.

Šel sem po letih zopet isto pot. Človek se rad vrača v kraje, kjer je preživel srečne dni.

Toda šel sem sam. Nekdaj pa sva hodila po tej poti dva: jaz in moja sreča, tista mlada, zorna sreča.

Šel sem torej sam. Vse je še bilo kakor nekdanj: potoček je še skakljal po isti strugi, isto grmovje je še rastlo ob poti in pod njim so istotako žarele jagode. A sedaj se jih nisem dotaknil. Saj je ni bilo poleg mene, da bi jih bil vtikal kakor nekdanj drugo za drugo med njena rdeča, smehlajoča se, bujna usteca. Isti gozd me je pozdravljaj in me je objel s svojim prijetnim hladom. Vlegel sem se tja pod drevo v mehki mah; prekrižal sem roki pod glavo in sem se zamislil. Vse okolu mene je bilo tiho, le zdaj-pazdaj se je slišalo fofotanje kake tice, in od daleč sem so mi bili na uho enakomerni udarci sekire ob drevo.

In mislil sem. . .

Toda nakrat se vzdignem. Tega bi mi še bilo manjkalo, da bi bil postal sentimentalni! Ha, ha!

Potegnil sem z roko po čelu in sem šel dalje, do mesta, kjer je brezčutno železo ravno kar končalo življenje krepki bukvi. Ko pa sem se ozrl na okolu, sem se spomnil, da uprav na tem mestu — —

Toda, ali ni morda ravno to tisto drevo, ki sedaj pred mano leži? Ogleдал sem si deblo natančneje in sem res našel na njem vrezano srcé in v srcu začetnico njenega imena in svojega. . . .

„Nekad bilo. . .“

Stopala sva počasi navzgor. Za roke sva se držala in sva si zrla v oči. Tam pod drevesom sva obstala. Moja roka je v blaženstvu drhtela ob njenem pasu, a njena glavica je bila rahlo naslonjena ob mojo ramo. In nalahno sem ji privzdignil to glavico in najina usta so se strnila v prvi poljub. „Daj, zaznamuj ta sladki trenotek prvega poljuba takoj v drevesu!“ je rekla Anka.

In vrezal sem srce in sem globoko začrtal v lubje začetnico njenega imena in svojega. In zopet sem okusil sladkost njenega poljuba in sem zrl v jasne oči svoje sreče. — — —

Pa to je namreč „nekad bilo“.

Sedaj je ležalo to drevo posekano pred mano.

Potegnil sem z roko po čelu in sem šel dalje.

III.

In stal sem zopet pred nekdanjo svojo srečo, tisto mlado, zorno srečo. V vrtu je stala pod cvetočo jablano in je trgala nežno-rdečevnavdahnjene cvete in si jih je pripenjala v temne lase. Roke je imela iztegnjene proti vejam, in v tej pozi je bila krasnejša nego kedaj; gledal sem v njej nadzemeljsko bitje. Vitke, polne ude ji je objemala bela obleka, mlade prsi so se ji nalahno, mirno zibale in lica so ji žarela kakor oblaki v proslavljajočih se solčnih žarkih.

To je bila moja nekdanja sreča. V hipu sem pozabil, da je bila že davno šla od mene, tako natihoma, neopazno.

Videl sem jo zopet pred sabo. In v duši so se mi porajali vsi sladki spomini iz onih srečnih dni, in moja duša je zadržala in je zakoprnela po njenem pogledu. Sililo me je k njej, da jo zopet objamem, da obnovim one srečne trenotke prošlih dni. In moje želje so hitele naprej.

Stala bova zopet skupaj, moja roka bo v blaženstvu drhtela ob njenem pasu, a njena

Zalostni položaj koroških Slovencev

Čreda brez pastirja se mora razkropiti in se pridružiti drugim, ki imajo dobre pastirje in obetajo še boljše pašnike. Ravno tako je z nami koroškimi Slovenci. Ne morem sicer trditi, da bi bili brez voditeljev. Odkar nam je umrl naša dika in naš ponos, naš Andrej Einspieler, smo pač čreda z mnogimi osebami, ki nosijo zvonček, a pastirja nimamo.

Mnogo se je govorilo o našem voditelju g. Podgorcu in kako veseli smo bili najti v njem vrednega naslednika Einspielerja. Žalibog so ostali to le naši upi. Veliko je obetal, veliko se je pisalo o njem, veliko hvalilo, a še več gra jalo. Nočemo soditi, kdo je imel prav. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah nas je pa s svojim volilnim oklicem jako iznenadil in vsakemu pravemu rodoljubu so vsadile njegove besede nož v srce. Take besede pač ne morejo priti pravemu rodoljubu niti na misel, še manj, da bi jih izrekel ali celo zapisal. Od tistega časa pa skoraj ni več slišati o njem.

Imamo še sicer nekoliko drugih oseb, ki bi bile zmogljive vzeti vajeti v roke. Zakaj se to ne zgodi, nam je čisto neumevno. Ali jih je morda strah pred nemškimi krščanskimi socialisti, da si nihče ne upa uspešno nastopiti? Ne vemo sicer tega, to pa vemo, da je naša politika zelo zavozena in to vsled vednega ljubkovanja s katoliškimi Nemci. Kaj naj rečemo na besede, ki jih je izustil neki zaveznik nemških katolikov: „Nič ne de, da Slovenci propadajo kot narod, da ostanejo le katoličani.“ Torej tako daleč smo jo že privozili. To je sad tiste toliko hvalisane zveze z nemškimi katoliki. Torej vi hočete, da zapustimo svoj narod, a ostati moramo katoličani. Za boga, povejte nam samo en vzgled, da kdor je zatajil svoj narod, ni zatajil tudi svojega verskega prepričanja. Proč s takimi zavezniki, ki nam hočejo vzeti najdražjo svetinjo! In taka stranka se predrzne nositi krščansko ime! Mi od njih še nismo nikdar zahtevali kaj enakega, in tudi nikdar ne bomo. Nasprotno mi hočemo, da bi se vsakemu narodu v okviru naše države dala prilika, se svobodno razvijati, protestiramo pa proti tlačenju našega naroda v prid nemškemu. Potujčevati se ne damo.

Kako predrzni so pa postali ti nemški katoliški ptički zdaj ob sklenitvi tiste nemške „Gemeinbürgschaft“. „Kärntner Nachrichten“ so prinesle to zvezo kot uvodni članek in povdarjale z debelimi črkami, da so zdaj Nemci pač varni, in kako lahko bodo zdaj delali, ali po naše povedano, kako lahko bodo zdaj germanizirali. In s takimi sovragi, ki sklepajo med seboj zveze proti nam, se hočemo zvezati koroški Slovenci?

glavica bo rahlo slonela ob moji rami. In privzdignil ji bom nalahno to glavico in bom zrl v jasne oči svoje sreče.

Zopet se bova sprehajala — — — — —
Zapazila me je, in najini pogledi so se srečali. Zdrznila se je in je prebledela. Jaz pa sem razprostrl roke in sem stopil proti njej: „Zlata moja sreča!“

„Česa želite, gospod?“

„Klanjam se, gospica Marija Ana! Zdrava ostanite in — srečna! Oprostite pa, da sem se drznil pojaviti se še enkrat na Vašega življenja potu in Vas motiti v Vaši tihi sreči. Oprostite, da nisem mogel kakor Vi pozabiti vsega, kar je nekdanje bilo. Pozabite pa zdaj še tudi, da so na tem svetu nekateri ljudje tako — naivni! Z Bogom, gospica Marija Ana!“

Še en pogled v njene velike, jasne oči, in potegnil sem z roko po čelu in sem šel — — —
„Nekad bilo!“

Čudne sanje.

(Spisal Iv. Vuk.)

Ob oknu slonim. Ulice velikega mesta so se jele prazniti šetalcev. Pozno je že! Na nebu se vlačijo pretrgani oblaki, loveč drug drugega. Iz teh oblačnih razpok pa pokuka sedaj pasedaj obraz lune ter radovedno zre na mesto,

Pri takih razmerah pa naj bi bili še optimisti! Povejte nam, kje na božjem svetu imajo Nemci bolj ugodna tla za ponemčevanje? Za dokaz naj bo zadnje ljudsko štetje, pri katerem so Slovencev na Koroškem kar za dvajset tisoč manj naštetih nego predzadnjikrat. Koliko tisoč jih bodo pohrustali pri prihodnjem ljudskem štetju, o tem niti nimamo pojma.

In vzlic temu obupnemu stanju se ne omeha nobenemu za voditelja sposobnemu človeku srce, da bi vzel vajeti v roke, se uprl nemškemu Miheljnu ter rešil Slovence pred gotovim propadom. Nimamo sicer zlatih gradov za obdaritev, imamo pa dobro voljo in neskončno hvaležnost napram našim rešiteljem.

Vstanite vsaj enkrat vi, naši voditelji, in pojdite med narod! Zbirajte ga na shodih okoli sebe, povejte mu, kaj mu manjka, česa potrebuje, kaj more in mora zahtevati, odprite mu oči, da bo že enkrat izpregledal, vzgojite si ga, da vas bo razumel, ko mu boste pripovedovali o njegovih nalogah! Kaj pomaga, če stopite predenj z najlepšim narodno-političnim programom, ako vam še tako pritrjuje na vsako vašo besedo, ko pa pride drugi in mu govori ravno v nasprotnem zmislu in mu bo ravno tako pritrjeval kakor vam. Politične vzgoje, politične probujenosti je treba narodu, in ta se edino doseže z redno dotiko, s poljudnimi shodi, kakor jih je videti dan zadnevom pri naših nasprotnikih, ne pa z gostilniško politiko, kakor je pri nas v navadi.

Ljubezen do domovja, do naroda, to vam bodi vašemu delu za početek, to mu za izvor, a svoj narod videti srečen, močan, silen duševno kakor gospodarsko, to bodi vaš namen in cilj!

Vzbudite se, vi voditelji koroških Slovencev, in pojdite med narod in narod bo šel za vami čez drn in strn za svoja prava!

Slovenci, posnemajte Dance!

(Spisal Adolf Ribnikar.)

(Dalje.)

Dasi pa ustanove lepo število ljudskih visokih šol, vendar jim to ni zadostovalo. Zato otvorijo leta 1865 širjo šolo v Askovu, katero naj bi obiskovali oni, ki so dovršili kako ljudsko visoko šolo. Urejena je ta šola po Grundtwigovem načrtu in obstoji iz dveh poslopij. V glavnem je velika dvorana za predavanje, knjižnica, telovadnica, laboratorij itd. Pouka se udeležujejo moški in ženske, ki pa stanujejo ločeni, prvo v glavnem, druge stranskem poslopiju. Pouk sam je navadno skupen in traja po šest zimskih mesecev. Tečajji so sistematično zvezani po dva in dva. Učni predmeti so po eno uro na dan: materni jezik, domovinoznanstvo, svetovna zgodovina, dalje pa: severna mitologija, državno pravo, zakonodajstvo, fiziologija, fizika, elementarna matematika, zoologija, botanika, kemija, navod

dokler je oblaki zopet ne zakrijejo. Vendar kaj mi mar mesto, oblaki, radovedni obraz meseca. Moje misli so bogve kje. Moj duh je splaval čez hribe in doline, tja, kjer mi bivajo moji dragi, kjer toči solze po meni — ona. Na majhnem gričku vidim hišico, obdano z drevjem. Oj to je

rojstna hiša, hiša mala,
kjer prvič sem zagledal svet,
kjer me mati je zibala,
pesmice učila pet.

Kako veselo je v krogu domačih, ki me radostno pozdravljajo in objemajo. Vendar moje oko nemirno išče nekoga med njimi. Nje ni! Globok vzdih se mi izvije iz prs. Nje ni. Kako naj se radujem, ko ni nje, po kateri se mi toži najbolj.

Vzdramim se. Osuplo pogledam okrog sebe. Ali je mogoče, da slonim tukaj ob oknu, vdan v sentimentalnost?

Vležem se v posteljo, da se naspim. V polusnu sem slišal trde korake mimo mojega okna in stihe pesmi:

— — — — —
zvesta nisi ti ostala,
zveste nima svet žene!“

Kar streslo me je. Hotel sem zavpiti, da ni res, da jaz poznam dekletko, ki je zvesto, pa — pa nisem mogel. Hrepenenje, da bi videl njo, se mi zbudi. Zdi se mi kot v sanjah, da me je nekaj vzdignilo in neslo ter me postavilo ob okno moje drage. Ali spim ali sanjam? Gledal

o poljedelstvu in živinoreji, knjigovodstvo, risanje, ročna dela, angleško, petje in telovadba. Značaj šole je evangeliški in humani, dasi ne poučujejo verouka. Celo življenje je prešinjeno s čednostno religioznim duhom.

Matematike in fizike ne poučujejo tako, kakor pri nas, marveč tako, kakor sta se obedve metodi razvijali.

Od leta 1878—1894 je obiskovalo zavod povprečno 117 učencev vsako leto. 75 % jih je hodilo v šolo po eno zimo, 20 % po dve, 5 % pa jih je prihajalo po večkrat.

Značilno je, da podpira ljudske visoke šole tudi država. Podpora je tekom 50 let skočila od 4000 na 120.000 kron. Učenci so uživali l. 1869 samo 13.000, leta 1894 pa že 180.000 kron podpore. Državna postava od 12. aprila 1892 izrecno pravi, da se ljudskim visokim šolam da 1) stalni prispevek, 2) 10 kron za vsakega učenca in 3) pokrije tretjina troškov, ki jih imajo šole z učitelji in z nabavo pripomočkov. Skupna svota ne sme biti višja od 300.000 kron. Število učencev je poskočilo tekom 58 let od 200 na 5800. Dve tretjini teh so dvorjani, drugi kočarji in bajtarji. Največ učencev pride z dežele, meščanov pohaja te šole zelo malo.

Kakor rečeno: šolo v Askovu obiskujejo le učenci, ki so skončali kako drugo ljudsko visoko šolo, katero si hočemo nekoliko natančneje ogledati.

Moški se uče v teh šolah od prvega novembra pa do zadnjega marca; ženske od prvega majnika do zadnjega avgusta. Zavodi so namenjeni pred vsem kmetom, dalje rokodelcem, malim trgovcem iz pomočnikom, pa onim ženskam, ki morajo živeti od ročnih del.

Nihče ni primoran obiskovati teh šol, a vsak mladi Danec je ponosen na to, da se je učil v njih vsaj en tečaj. Kakor pri nas vsak srednješolec ve, da brez mature ne more na visoke šole, tako je na Danskem vsak kmet prepričan, da brez ljudske visoke šole ni mogoče z uspehom moderno kmetovati.

Poučujejo se skoraj povsod sledeči predmeti: zgodovina, danski jezik in literatura, spisje, zemljepis, higijena, telovadba. Učitelji predavajo, a nudijo učencem tudi vedno priliko za vprašanja ter redkokedaj izprašujejo. Vsekakor polagajo največjo važnost na to, da zbude v mladini energijo in lastno mišljenje. Predavanja se prično obično ob sedmih zjutraj s petjem, pa naj je isto narodno ali pa religiozno. Do desetih predavajo. Nato učenci eno uro telovadijo in si z najrazličnejšimi prostimi vajami okrepe telo, da zopet lahko z uspehom nadaljujejo učenje. Opoldne gredo vsi k skupnemu obedu.

Nadzornik ali ravnatelj sam stanuje v glavnem traktu šolskega poslopija. On, kakor tudi drugi učitelji in njihove rodbine, občujejo vedno

sem okrog. Sami znani, domači kraji. Tu v sobi slišim glasno dihanje, tu spi moj biser. Primem se za glavo, zbadam v nogo. Brez dvombe to niso sanje, to je istina. Potrkam na okno. Kako se je vzradostila, ko je zaslišala moj glas. Okno se je odprlo in poljubovala sva se in kramljala dolgo . . . dolgo . . . — — —

Kar čutim, da nekdo trese mojo posteljo. Pogledam! Pred menoj je stala stara ženica, moja strežnica.

„Gospod, deset je že ura. Ali ne boste vstali?“

Začuden si mamem oči, gledam okrog sebe. Hm! V svoji sobici sem. Polagoma se mi vračajo misli. Sinoči sem obhajal svoj god in smoga malo preveč pili. Prišel sem domov, kako, sam ne vem. Ali so me morebiti prinesli? Mogoče je vse! Hm! In potem te čudne sanje. Kje je moja rojstna hiša, kje moji dragi? Kako dolgo je že tega, kar sem slonel ob oknu nezvestega dekleta. Tedaj sem bil še mlad prevrat. Ti nesrečni alkohol, kam si me privedel s svojimi fantazijami.

Ko mi strežnica prinese kavo, sem ji rekel, da sem bolan. Obrnil sem se na drugo stran in mirno, brez daljnih sanj zaspal. Popoldne sem pa šel v gostilno, kjer sem zdravil mačka pozno v noč in konstatoval, da v resnici „zveste nima svet žene“.

z učenci in sicer prav prijazno in vplivajo tako na nje jako ugodno.

Troški za enega učenca teh šol znašajo kakih 30 kron na mesec, kar je vsekako malo. Državna podpora, podpore premožnih rojakov, mali pripevki za stanovanje, hrano in učenje pa omogočujejo učenje takih, ki bi radi revščine sploh ne mogli obiskovati te šole.

Učenci se splošno jako lepo vedejo. Imajo tudi zavodno društvo, katerega naloga je, skrbeti za red. Na večer se pridno uče ali pa bero skupno domače pesnike. Vsak teden po enkrat prireda predavanje splošne vsebine, h kateremu pridejo tudi okoličani. (Konec prih.)

Celjske in štajarske novice.

(Koncert „Celjskega pevskega društva“.) Z opravičenim ponosom beležimo popolni uspeh koncerta dne 12. t. m. Dvorana je bila napolnjena najodličnejšega občinstva. Naša inteligenca je prihitela iz Celja in okolice, iz vseh naših trgov — videli smo goste iz Maribora, Ptuj, da, celo iz Novega mesta. Iz Ljubljane je prišel med drugimi koncertni vodja „Glasbene Matice“ g. Hubad. — Neka sveta tišina je zavladala po dvorani, ko je Anton Lajovic dvignil paličico: videlo se je takoj, da ima zbor v svojih rokah. Občinstvo je poslušalo in uživalo. Po končanih točkah nekaj sekund grobne tišine, zamaknjenosti in potem gromovito ploskanje. To se je ponavljalo od komada do komada — in bolj ko se je program bližal koncu, tem bolj je rastlo navdušenje. Ko smo pa odhajali iz dvorane, smo občutili oni vzvišeni mir, ono srečno zadovoljnost, katero razliva po tem tužnem, vsakdanjih bojev polnem svetu samo prava, sveta umetnost.

Duša vsemu koncertu je bil Anton Lajovic. V Celju je stopil prvič pred občinstvo kot dirigent svojih skladb. Te skladbe imajo na sebi vseskozi znak umetniške zrelosti in dovršenosti. Lajovicu se je štelo — posebno ob vajah za koncert — mnogokrat v zlo, da je v svojih zahtevah do pevcev prestrog, a še strožji kritik je on nasproti samemu sebi. Bili smo priča, ko je uničil kot „nezrele“ cel zvezek krasnih, lahko umljivih skladb, ustvarjenih v prejšnjih letih. Onjem se lahko reče, da je dozorel, resen, dovršen umetnik. Neki kritik je ocenil nekoč njegove skladbe v „Slovenskem Narodu“ kot „secesijo nistične“. Temu pa ni tako. Povsod najdeš pri Lajovicu strogo formo, pravilnost in enoto. Po strogi formi so vstvarjene njegove pesmi, forma je v njegovih majhnih in velikih „rondo“, v sonatah in simfoničnih delih, ona daje njegovim skladbam trdno konturo, veliko jasnost in preglednost. Poleg tega pa so Lajovičeve skladbe bogate novih muzikaličnih misli, in velika vrlina istih je posebno krasno izpeljevanje posameznih glasov (Stimmführung), oziroma spretna instrumentacija pri orkestralnih kompozicijah. Namesto običajne homofonije piše Lajovic polifonično. V njegovih proizvodih ne najdeš nerodnosti in neokretnosti v harmonizaciji, kar se kaže celo pri priznanih naših starejših skladateljih. Vsak glas teče za sebe, tvori takorekoč svoj „solo“ in z njegovo melodijo se vjemajo kontrapunktično melodije drugih glasov. A vse te vrline same še ne označijo skladatelja kot umetnika. One ne pomenijo več nego pomeni pisatelju znanje pravopisja, sintakse in stilistike. Kar diči pravega umetnika in kar odlikuje posebno Lajovica, to je tisti pravi skladateljski duh, tista nadarjenost in čuteča duša — lastnosti, katerih se ni moči pričuti na konzervatorijih, temveč katere so prirojene. Lajovic je rojen umetnik.

Ko se je pri koncertu odpela njegova pesem „Bolest kovač“, priznala mi je muzikalno nabražena soseda, da jo je kar „mraz obletaval“ pri teh rezkih, trdih akordih. Ta pesem je nekak vzgled Lajovičevega načina kompozicije. Vse mu služi edino le smotru, izraziti muzikaličnim potom vsebino teksta. Tekst je spisal moderni nemški pesnik Otto Julius Bierbaum. Skladba je pisana v c-molu v obliki pesmi — nekoliko razširjeni. Ritem je krepak in mogočen, povdarjena mesta v taktih imponujejo kot trdi udarci kladiva v kovačnici. Akordi so rezki, izražujoči

bolest. Nobena sentimentalnost ne kazni proizvoda. Prehod med prvim delom pesmi in kodo (koncem) s svojimi pianissimo-akordi izraža trpljenje in tiho resignacijo. Veličasten pa je konec: zmaga trde volje, katero je skovala bolest:

„Ne stare vihar
in mraz ne požge
in rja ne sne,
kar bolest je skovala.“

Posamezni glasovi so polni najkrasnejše logike. Namesto suhoparnega filistrskega spremljevanja z akordi povsod in v vseh glasovih melodije! Kako ognjevito poje n. pr. drugi tenor: „divje sopiha, grozne plamene,“ ali pa drugi bas: „bolest neusmiljeno kuje srce.“ In kako lepo se vjemajo toliko različne melodije posameznih glasov. Prvi tenor, drugi tenor in bas se n. pr. vjemajo tako popolno, da bi bila pesem tudi popolna brez sopranov in altov. Pesem je vseskozi enotna: motiv prvega takta vlada vseskozi in iz tega je logično izpeljana cela pesem tako, da je vsaka — tudi najmanjša neoriginalnost izključena. — „Bolest kovač“ je mojstersko delo.

Posamezni poslušalci so jo uživali — večina je pa menda ni razumela. Pesem stoji na oni previsoki umetniški stopnji. Kdor hoče zazreti orla v sinji višini, imeti mora dobro in vajeno oko. Za take skladbe se mora naše občinstvo šele vzgojiti. Tudi pevcem je delala pesem mnogo preglavice, ker je jako težka in naporna. Celu „Glasbena Matica“ se je je zbal — a menda ne za vedno, ko so ji postali naši pevci pod Lajo vičevim vodstvom kos. Pela se je izborno, če pregledamo nekoliko nejasnosti v prehodu.

(Konec prihodnjič.)

(Iz letnega poročila c. kr. gimnazije v Celju) posnemamo sledeče podatke: V višjo, ali tako imenovano „nemško“ gimnazijo se je vpisalo začetkom šolskega leta 1902/03 288 rednih dijakov in 8 privatistov. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 177 rednih dijakov in 5 privatistov. Po narodnosti je bilo 75 Slovencev, 1 Italijan in 201 Nemeč, po veri 267 katolikov, 9 protestantov in 1 žid. Odličnjakov je bilo 25, prvi red jih je dobilo 207, ponavljalni izpit 13, drugi red 21, tretji red 6, radi boleznih neizprašani so bili 3 in 2 sta bila izvenredna. Šolnine se je plačalo 8315 K. Paralel nemška gimnazija ni imela. — V samostojne slovensko nemške razrede se je vpisalo 192 učencev, izmed katerih jih je med letom izstopilo 7, da je bilo koncem leta v petih razredih (I. razred je imel paralelko), 185 dijakov, po narodnosti Slovencev in po veri katolikov. Odliko je dobilo 22 dijakov, prvi red 131, ponavljalni izpit 8, drugi red 19, tretji red 4, radi boleznih neizprašani je bil 1. Šolnine se je plačalo 3480 K. Ako primerjamo število učencev v samostojnih razredih z onim na višji gimnaziji, vidimo, da so slovenski razredi mnogo boljše obiskani kakor nemški. Ako prištejemo število Slovencev višje gimnazije (75) številu učencev nižje, imamo približno število dijakov višje gimnazije; to znači toliko, kakor da je za število slovenskih dijakov v Celju potrebna cela višja gimnazija, ne pa samo štirje nižji razredi, kajti Slovencev bi bilo 260, Nemcev pa le 201. Značilno za razmere na obeh gimnazijah je, da je na višji gimnaziji plačalo šolnino drugo polletje 129 dijakov, 7 več kakor prvo polletje, na slovenskih razredih drugo polletje 48 dijakov, 20 manj kakor prvo polletje. Oba zavoda bomo še nekoliko dalje primerjali.

(Slavnemu deželnemu šolskemu svetu v preudarek.) V zadnji številki smo na kratko omenili dogodek, ki se je zgodil prošle soboto v bližini stolne cerkve, namreč da so nemški dijaki, abiturijenti in gimnazijci, napadli na cesti mirnega človeka, ki je prišel iz slovenske gostilne. Posredovala je tudi policija, ki pa je namesto izzivačev, nemških dijakov, aretirala napadenca, kakor se zgodi vedno, kedar hočejo „Nemci“ ohladiti svojo jezo nad kakim Slovencem. V zadnji številki smo vprašali slavno ravnateljstvo c. kr. višje gimnazije v Celju, kaj namerava storiti, da bodo ljudje varni pred pobalinskimi napadi nemških dijakov, ali slavno ravnateljstvo se ni zmenilo za celo stvar, dasiravno je imelo časa od nedelje do srede. In naj imenuje „vahtarca“ in žnjo vred cela celjska nemškutarija

ta naša vprašanja kakor jih hoče, ali mi zahtevamo, da ravnateljstvo celo stvar preišče in krivce kaznuje. Kajti prepričani smo v dno duše, da bi preiskav ne bilo ne konca ne kraja, ako bi bili slovenski dijaki napadli kakega „Nemca“ na ulici. „Vahtarca“ bi ne bila mogla nikdar dosti blata izrigati na slovenske dijake in na vse Slovence sploh in graški časopisi bi bili prinesli po sto vrst dolge brzojavke o „lo-povstvu“ slovenskih dijakov v Celju. Zato zahtevamo od slavnega deželnega šolskega sveta, da naloži ravnateljstvu celjske gimnazije, da ravno tako nepristransko preišče pobalinstvo nemških dijakov, kakor je vedno pripravljeno „nepristransko“ kaznovati najmanjši prestopek slovenskih dijakov. — Pravice in nepristranosti zahtevamo povsod, torej tudi od ravnateljstva celjske gimnazije!

(Če je le res!) Iz krogov odvetniških uradnikov se nam piše: Kakor slišimo, nameravajo naši gg. odvetniki in notarji za dobo sodnijskih počitnic iz proste volje precej skrajšati uradne ure. Dr. Hrašovcu, kateri edini je bil že zdavna vpeljal v svoji pisarni vsaj delni nedeljski počitek, je baje prišlo prvemu na misel, da je julija in avgusta tudi za pisarje prebuda 7—8 ur sedeti v pisarni in je vsled tega vpeljal v svoji pisarni popolni nedeljski počitek. In drugi?

(Danes so zaprli) bivšega tajnika okrajnega zastopa Jožefa Kosma. Poneveril je po najzvitějšíh falzifikacijah večji znesek, tako da je še okolu 19000 kron nepokritih. Načelstvo mu je prišlo v kljub njegovi rafiniranosti na sled in ga takoj samo ovadilo.

(Tako ne more iti več naprej) vzdihuje celjska „lažnjivka“ v celem včerajšnjem uvodnem članku zato, ker smo ji v zadnji naši številki podbrusili par resnic pod nos, katerih njen laži navajeni želodec nikakor ni mogel prebavati. In česa si vsega ne izmislil! Tako hočejo narediti z nami kakor Hrvatje z madžaroni. Ljudstvo se mora vzdigniti in nas pobiti, linčati. Seveda smo mi, ki smo jim resnico povedali, zato „tiskovni banditi, tiskovna golazen, tiskovna zver, šufti itd.“ Naši poslanci so „poslanske kreature“. In tako lepo naprej v celem članku in v celi „lažnjivki“. Čudno je, da imenuje ona duševna reva, ki je spustila to gnojnico v list, naš list s pravim imenom, kar se sicer malokdaj zgodi, in da skuša svoje trditve dokazati s „Slovincem“ in „Slov. Narodom“, ki sta tuptatam tudi radi kakšne resnične nekoliko udarila po nas. Čudno se nam tudi zdi, da nam to revše obeta, da bo nabralo naše izraze, s katerimi obkladamo celjske nemčurje in njihove tovariše, ko cel vahtarčni članek v vsaki vrsti prinaša par psokv. Najbolj čudno se nam pa zdi postopanje slavnega c. kr. državnega pravnštva, da ni tega članka zaplenilo. Naše bralce opozarjamo, da naj primerjajo ta članek z onimi odstavki današnjega našega uvodnega članka, ki so bili svoj čas zaplenjeni, in razvideli bodo, kako nepristransko je celjsko državno pravnštvo! — Sicer pa „lažnjivki“ prav radi verjamemo, da jo boli in sicer hudo, ker je zelo zacvilila, ko smo ji stopili na rep. Obenem naj pa bodo gospodje pri „vahtarci“ in za njo prepričani, da se ne čutimo čisto nič prizadete in da bomo slej ko prej z vsemi svojimi močmi delovali na to, da se celjsko nemčurstvo pokaže svetu v pravi luči. Vaše vpitje vas ne izvleče iz blata!

(„Celjsko pevsko društvo“) je sklenilo, da priredi na god sv. Ane, v nedeljo, dne 26. t. m. vsem Ančkam v čast veselico v „Skalni kleti“ kjer se ponove vsi zbori, ki so se peli pri koncertu dne 12. t. m. Da bodo deležni uživanja teh prekrasnih skladb najširši krogi, znašala bode vstopnina samo 30 vinarjev za osebo.

(Zgubila se je) srebrna ura na poti od „Skalne kleti“ proti mestu. Ura je bila bolj majhna, remontoir. Dotičnik, ki bi uro našel, naj bi jo prinesel k g. Medvešku, Samostanska ulica št. 12 proti dostojni nagradi.

(Vsem hmeljarjem celjske okolice!) Južnoštajarsko hmeljarsko društvo priredi za hmeljarje celjske okolice dne 19. t. m. na Babnem v gostilni g. Vincenca Janiča zborovanje, pri katerem se bode razpravljalo o pravilnem obiranju, spravljanju in basanju hmelja. Tega zborovanja se udeleži

vsakdo, kdor se peča z obiranjem hmelja — torej mlado in staro, moške in žene, fantje in dekleta. Začetek ob 4. uri popoldne.

Društveno vodstvo

(Nazarje.) Na dne 12. t. m. po „Narodni čitalnici za Nazarje, Rečico in Kokarje“ sklicanem zaupnem shodu, katerega se je udeležilo večje število povabljenih udov in neudov, priklopelo je navdušenje za takšne shode do vrhunca. Predsednik društva je otvoril občni zbor in dal besedo g. Franu Praprotniku, ki je v nad eno uro trajajočem govoru razlagal pomen sadjereje in opisal za naš kraj najpristojejšo vrsto sadja, katero bode dajalo tukajšnjim sadjarjem velikega dobička. Končno je govornik povdarjal, da bi bilo zanimanje za sadjerejo še veliko večje, ako bi se gospodje deželni in državni poslanci za to važno kmetško stroko bolj zanimali ter za pospeševanje iste v raznih korporacijah bolj energično delovali. Ta govor je bil z velikim navdušenjem sprejet in so navzoči kmetje se enoglasno izrazili, da hočejo imeti za naprej zastopnike, kateri bodo tudi zmožni pospeševati njih kmetške koristi. Nato je dobil besedo g. Ivan Lipold, kateri je omenil tekem svojega govora, da je cepljenje našega naroda v toliko strank istega pomena, kakor sovražstvo med dvema osebama; kajti kjer se dva sovražita, se smeji tretji. Vsebina govora, primerjajočega staro in novo zgodovino, je bil ta, da so ljudstva v edinstvi prišla do moči, v neslogi do propada, in se ravno tako zna zgoditi tudi našemu slovenskemu narodu, ako bodo voditelji raznih strank grobokopi milega nam naroda, ker nam jemljejo zadnjo oporo našega življa, t. j. edinost, bratsko ljubezen. Govor sklene g. govornik s pozivom k slogi. Tudi te besede so bile z navdušenjem sprejete, in slišala se je marsikatera opomba proti danes vstalim vsestranskim krivim prokom. Po končanem sporedu smo se še dalje časa v veseli družini zabavali ter se razšli v nadeji, da bi se v kratkem zopet sklical enak shod, kateri bi navduševal narodno čuteče može k daljnemu neumornemu delovanju.

(Iz Konjic) Kakor vsako leto, prišel sem tudi letos par tednov na počitnice k nekemu sorodniku v Konjice. A kako se vznemirim, ko napravim par korakov po trgu. Vsak, kdor ga je že videl, ga mora občudovati, kakor tudi njegovo lepo okolico. Sredi trga šumlja majhen potček, ob straneh pa so stala lepa drevesca. Bila so kake štiri metre visoka lepo pristrižena; dičila so trg v vsej dolžini. Na vprašanje, kam so jih odstranili, mi je neki znanec odgovoril, da so jih na povelje konjiškega nemškega olupševalnega društva že pred par meseci izkopal. Kaj ne pade vse tem konjiškim nemškim očancem v glavo. Najbrž sklenejo kaj takega le tedaj, kadar jim že vinska kapljica zapleše po glavi, kar se tudi godi menda v olupšavo trga. Ko tako napravim zopet par korakov, zagledam na novo pobeljeno sodnijo in kaj še več: nad vrati visečo dvojezično tablo in sicer slovensko-nemško. Vesel sem povprašal, če so tudi znotraj take spremembe, a v odgovor mi je bilo: vse po starem. Posebno mi je povdarjal sobo št. 4, medtem ko mi je pohvalil uradovanje v sobi št. 1 in 2 in pri tem še pridjal, da bi kmetje kaj radi videli, če bi se jim v takozvanem „najslovenišk“ uradovalo. Kajti slišijo ga tuintam pri sodniji. Tužen sem korakal naprej in premišljeval, kako je sploh bilo mogoče da je v tako skrit kotiček priplaval nemčurski duh, ki je tudi okužil bližnjo okolico. Spomnil pa sem se nekdanje zaspanosti, ki mi je vse raztolmačila. Slišal pa sem razne naklepe novotvorjenega bralnega društva, kojemu želim obilo žetev.

(Preobrat v Hrastniku.) Dne 13. t. m. smo stopili hrastniški Slovenci zopet velik korak naprej. „Hr. freiwillige Feuerwehr“ se je prelevila v „Hrastniško prostovoljno gasilno društvo“. Pri prašanju, ali naj bo odslej slovensko ali nemško poveljstvo, sta glasovala le dva za nemško. Stotnikom je bil voljen vrli narodnjak gospod Iv. Meke, namestnikom g. F. Roš. Udov je sedaj 47. Kakor se čuje, bode imelo društvo svojo godbo. Rudarji, kaj je s pevskim društvom? Ali ste že pozabili vse obljube? Tako hitro se vendar ne sme vse pozabiti. V nedeljo pridite na shod z narodnimi znaki, da pokažete vsem, kaj ste.

14. t. m. so se vršile pri okrožnem sodišču v Laškem trgu obravnave radi zadnjih izgredov. Neki krojaški pomočnik je bil obsojen na teden dni zapora, ker je zagnal kamenček med lažnemce. Neka ženska, obdolžena istega čina, je bila oproščena. Stem je končana cela afera, a prenehala še ni, gg. Terpotitz, Lorbeer, Ammer i. dr. poslušajte, nar. zavest rudarjev raste. Hkrati stavimo na tovarniške gospode (ne na Kilarja!) neponižno vprašanje, kdaj bodo odstranjeni samonemški napisi pri tovarni?! In zraven opomnimo, da ne bodete zopet okrog moledovali, da ni g. župan v nikaki zvezi s temi dopisi ter vas zagotavljam, da vas „Domovina“ ne neha obdelovati, dokler se ne reši zgornje prašanje povoljno in se razmere v obče ne zboljšajo!

(Imenovanje.) Knezoškofijskim konzistorjalnim svetnikom je bil imenovan vlč. gosp. Matej Slekovec radi premnogih zaslug, ki si jih je zaslužil kot dušni pastir in posebno kot nad vse marljiv preiskovalec starih arhivov in zgodovinskih najdb za Spodnje Štajarsko. Velezaslužni mož se po vsej pravici lahko imenuje prvim zgodovinarjem na Spodnjem Štajarskem. Zgodovinsko društvo v Mariboru ga je izvolilo svojim predsednikom. Upamo, da bo vlč. gosp. Matej Slekovec obelodanil še marsikaj, kar ima zabeleženega v svojih 50.000 izpiskih, ki jih je izčrpal iz dunajskih, graških, zagrebških, ljubljanskih in mnogih drugih arhivov. Ljubi Bog mu povrni kmalu zopet zdravje. Sedaj močno boleha radi prej tako naporega dela. Nadejamo se, da nam izvedljivi zgodovinar stopi kmalu v javnost in poda svojemu narodu neumrljive spomine iz temne preteklosti.

(Sv. Lenart v Slov. gor.) Mladeniški shod je bil nad vse sijajen. Prihitelo je na zborovanje nad 1500 krepkih in čilih mladeničev iz vseh krajev Slovenskih gor. — Seveda so morali nemčurčki izzivati. Najgrše se je vedla policija, ki je ščuvala izzivače. Najhujši hujskač je bil zloglasni Fr. Senekovič, ki je nalašč zato prišel iz Maribora. Nič boljši ni bil Vinko Gorjup, uslužbenec pri okrajni hranilnici, ki je v slov. rokah. Hranilnica si s tem človekom greje gada na svojih prsih — pikal in piknil je ta plajdravi Gorjup že večkrat zavod in njega ravnatelj. — Častitamo hranilnici. — Policaja Živkota bomo vzeli zanaprej na muho. Pri prvi priložnosti ga postavimo na polje. — Vzkipela nam je kri, ko smo videli adjunkta Rostoka stati ravno nasproti Poličeve hiše, ko se je s svojo ženo porogljivo smejal Slovincem. Tega človeka ne mara celi sodnijski okraj razun nemških nacionalev. Naši ljudje so hoteli vpiti „Abzug Rostok“, a zmernejši Slovenci niso tega dopustili, oziraje se na to, da je uradnik. Namestite Rostoka med nemške nacionale, a ne med mirne Slovence. — Njega še pogledamo skozi mikroskop. — Da so nemškutarji tako nesramno pogoreli s svojim izzivanjem, smo Slovenci prav veseli. Največje zadoščanje pa nam je to, da je marsikateri Slovenec izpregledal, ki je bil poprej slep. Vi očka župan, kaj porečete vi k temu?

Društveno gibanje.

(„Bralno društvo na Dobrni“) še enkrat opozarja na svojo veselico v nedeljo, dne 19. julija t. l., katere čisti dohodek je namenjen za društveno zastavo. — Veselica se vrši v navadnih društvenih prostorih, prosta zabava pa je v gostilni g. Koruna.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Polzeli) Dne 26. julija t. l. se vrši na Polzeli v prostorih g. Žigana veselica, ki jo priredi polzelska podružnica sv. Cirila in Metoda s prijaznim sodelovanjem šoštanjkega tamburaškega zbora. Vsestransko zanimivi spored obsega poleg gledališke igre še pevske in tamburaške točke. Zato kdor se hoče v nedeljo, dne 26. t. m. dobro zabavati, naj prihiti na našo prijazno Polzelo.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za gor. radgonski okraj.) Vsak narodnjak iz gor. radg. okraja, koji še ni ud podružnice, a bi jo vendar rad gmotno podpiral, se vljudno prosi, naj se v kratkem blagovoli oglašiti pri g. dr. L. Kreftu, predsedniku ali blagajniku iste župnije v gor. radg. pri g. J. Čiriču, organistu, v kapelski pri g. Joz. Čiriču, organistu, v negovski

pri Trstenjaku, posestniku, in v jurjevski pri Farkašu, trgovcu, kajti v kratkem se vrši III. redni občni zbor. Odbor.

«Zveza slov. pevskih društev».

Slavnim pevskim društvom, ki so doslej svoj pristop k „Zvezi slovenskih pevskih društev“ prijavila osnovalnemu odboru v Ljubljani.

Podpisani osnovalni odbor se usoja, slavnim društvom naznanjati, da se vrši ustanovna skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ v nedeljo, dne 19. julija 1903 v Ljubljani ob pol. 10. uri dopoldne v dvorani „Glasbene Matice“ (Vegove ulice 5, II. nadstropje). Glavni namen skupščine je volitev upravnega odbora, da „Zveza“ začne svoje delovanje. Vljudno prosimo, da v zmislu pravil zanesljivo pošlje vsako društvo enega pooblaščenega zastopnika, ki bo na skupščini zastopal društvo in v njegovem imenu izražal nazore, želje in nasvete o delovanju „Zveze“. V to svrhu naj se slavna društva prej na podlagi pravil posvetujejo. Če jih hoče na skupščino več priti, so dobro došli; a ker je vsa stvar interna, brez vsake slavnosti, zadošča poedinec, ki pa naj bo o pravilih „Zveze“ in o željah slavnega društva poučen. Društvo lahko zastopa vsak član slavnega društva in ni neobhodno potrebno, da bi prišel sam predsednik, pevovodja ali kak odbornik. Naznanjamo nadalje, da so doslej k „Zvezi“ pristopila sledeča slovenska pevska društva, ki jih navajamo, kakor so se priglasila:

1. Pevsko in glasbeno društvo v Gorici.
2. Pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu.
3. Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani.
4. Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu.
5. Bralno in pevsko društvo „Maribor“ v Mariboru.
6. Pevski zbor „Narodne čitalnice“ v Gorici.
7. Prvo slovensko pevsko društvo „Lira“ v Kamniku.
8. Pevsko društvo „Ljubljana“ v Ljubljani.
9. Pevsko društvo „Zvon“ v Šmartnem pri Litiji.
10. Pevski zbor „Narodne čitalnice“ v Kranju.
11. Slovansko pevsko društvo v Trstu.
12. Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani.
13. Dolenjsko pevsko društvo v Rudolfovem.

Dnevni red ustanovne skupščine.

1. Poročilo osnovalnega odbora.
2. Posvetovanje o delovanju „Zveze slovenskih pevskih društev“.
3. Volitev upravnega odbora.
4. Raznoterosti,

V Ljubljani, dne 10. julija 1903.

Z iskrenim slovenskim pevskim pozdravom osnovalni odbor:

Matej Hubad s. r.

koncertni vodja „Glasbene Matice“.

Prof. Anton Štritof s. r.

t. č. načelnik pevskega zbora „Glasb. Matice“.

A. Gutnik s. r.

bivši predsednik pevskega društva „Ljubljana“ v Ljubljani.

Ivan Dražil s. r.

t. č. predsednik slovenskega delavskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani.

Dopisi.

Šoštanj. — (Ljudski shod.) — Na dan 5. t. m. sklical je pripravljalni odbor javni ljudski shod v Šoštanj, na katerem sta blagovolila prevzeti govore gospoda Anton Korošec in dr. Vladimir Serbec iz Maribora ter je pri istem podal naš deželni poslanec Ivan Vošnjak poročilo o delovanju slovenske delegacije v deželnem zboru štajarskem.

Na prostornem vrtu hotela „Avstrija“ se je zbralo ob 4. uri popoldne več kot 200 zavednih Slovencev iz lepe Šaleške doline; domači župan g. Rajšter je otvoril zborovanje, na kar se je izvolil predsednikom g. dr. Fran Mayer.

Ta daje prvemu g. Antonu Korošču besedo. Govornik nam popiše pač drastično, kako in zakaj smo na deželi in trgih zaostali za našimi

privilegiranimi sodeželani in zahteva razširjenja slovenskega šolstva po strokovnih šolah.

Dr. Vladimir Sernec nam poda kratko zgodovino jezikovne enakopravnosti, katera se pa v praksi ne more izvrševati, ker se stari avstrijski birokratizem ne more žnjo spoprijazniti.

Govornik navede nekaj števil, iz kojih je jasno razvidno, kako malo pravic uživamo na Štajarskem, ker ne moremo doseči nam po množini pristoječega števila zastopnikov, ker nam vlada noče dati naših sodnikov, naših šol. Zelo obžaluje stagnacijo v našem političnem življenju, povzročeno po osebni, nestvarni politiki nekaterih poslancev. Ako je bilo nemškimi poslanci brez ozira na strankarstvo mogoče, da se združijo v eno večjo parlamentarno skupino, naj tudi naši zastopniki najdejo polje, na kojem bi skupno delovali, vladi dokazali, da so njihove zahteve identične z željami ljudstva.

Gospod deželni poslanec Ivan Vošnjak poroča o preteklih deželnozbornih volitvah, o vstopu naših doslancev v deželni zbor, o pogajanju vlade z našimi poslanci in prosi volilce, naj bi isti imeli zaupanje do svojih izvoljencev ter obsoja napade, kateri so se vršili od popolnoma nepoklicanih.

Gospod župan velenjski Josip Skaza predlaga sledečo resolucijo:

„I. Z ozirom na to, da je bilo mogoče nemškimi poslanci vseh frakcij združiti se v eno narodno skupino, želeli bi bilo in je pričakovati, da se tudi slovanski poslanci vseh frakcij, posebno pa jugoslovanski združijo v tako parlamentarno skupino, koja ima varovati v prvi vrsti obče slovenske zadeve.

II. Ker se na gospodarskem in narodnem polju v kljub temu, da so se udali deželni poslanci in zopet vstopili v deželni zbor, nič ni doseglo, ponovimo že tolikokrat izraženo željo, da se za slovenski del naše kronovine napravi poseben politični oddelek.

III. Pričakuje se, da se dovoli, ker naše srednje šole potrebam ne zadostujejo in je treba višjih izobraževalnih zavodov, posebno obrtnih, strokovnih in kmetijskih šol, čim prej ustanovljenje enakih zavodov.“

Resolucija se sprejme enoglasno.

Po shodu, pri kojem je posredoval kot vladni zastopnik gospod okrajni glavar A. Čapek iz Slovenjega gradca, se je vršila jako živahna veselica na električno razsvetljenem vrtu hotela „Avstrija“; šele pozno po noči so se razšli udeleženci s prepričanjem, da je edino prava naša politika okrepčanje narodnega čuvstva.

Sv. Andraž v Slovenskih goricah. — Čebelarji tečaj. (Konec.)

Neposredno po zaključenju tečaja se je vršilo zborovanje v svrhu organiziranja čebelarjev na južnem Štajarju. Potovalni učitelj za čebelorejo, g. F. Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju, kateri je na povabilo g. Jurančiča nalašč radi te točke prišel k Sv. Andražu, je predlagal, naj se vsi posamezni čebelarji in čebelarska društva na južnem Štajarskem združijo v eno čebelarsko društvo oziroma čebelarsko zvezo. Navzoči so predlog z navdušenjem sprejeli in si precej izvolili osnovni odbor, kateremu so poverili sestavo potrebnih pravil, mu zaupali vse drugo, kar je v to svrhu potrebno.

Po dovršenju tega, gotovo obširnega dnevnega reda podali smo se vsi v gostilno g. Toša, katero dičijo jako velike in lepe sobe. Tukaj nas je kar naprijetneje zabaval dobro izvežbani domači mešani pevski zbor pod vodstvom gosp. organista s krasnimi, milodonečimi, umetnimi pesmimi. Ni preteklo mnogo časa, da nas je imela čarobna moč pesmi popolnoma v svoji oblasti. Sklepal si lahko to iz radostnih in navdušenih obrazov čebelarjev, javljal pa se je vpliv pesmi tudi v raznih navdušenih napitnicah, katera se je ena za drugo vršila. Pač marsikateri bi še rad ostal dalj časa v tej veseli družbi, ko bi ga zahajajoče solnce ne spominjalo na daljni pot proti domu.

Tako se je tedaj vršil in končal drugi slovenski čebelarski tečaj na južnem Štajarskem. Z ozirom na dnevni red se lahko opozori, posebno navzoči čebelarji so se lahko prepričali, da pri reditelju tega tečaja ni bilo na tem ležeče, da bi sebe slavil, marveč da bi stvari po mogočnosti koristil, da bi podal namreč došlim čebelarjem

najpotrebnejši pouk o uspešni umni čebeloreji. In to je tudi dosegel. V dokaz temu mi je treba samo omeniti, da so se slišali od vseh, osobito od čebelarjev novincev glasovi neprisljane hvale in zadovoljstva. Ne bom menda pretiral, ako trdim, da bi ta tečaj v kljub temeljitim znanostim in praktični spretnosti g. Jurančiča v tej stroki, ne imel drugod kje takega uspeha, kakor baš pri Sv. Andražu v tesnem okraju kakih 25 minut hoda. In vse to je sad prirediteljevega truda.

Ako tedaj želi kateri čebelar, osobito čebelar novinec naše lepe Slovenije potrebnega pouka in novih panjev, naj se obrne brez pomsleka na g. J. Jurančiča, čebelarja pri Sv. Andražu v Slov. goricah. On zamore in mu bo sigurno rad in točno postregel. Ravnajmo se tudi na tem polju po geslu: „Svoji k svojim“! Zbirajmo se kakor čebelice delavke okolu svoje matice tudi mi okolu g. Jurančiča, delajmo po njegovih nasvetih, se bo potem umna čebeloreja uspešno širila po vseh delih naše lepe slovenske zemlje v korist in veselje posameznikov, v korist in čast naše domovine.

Iz Ljutomera. Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je redno zborovalo dne 2. julija t. l. pri Sv. Križu na murskem polju. Predsedoval je g. podpredsednik Vinko Vauda. Zborovanja se je udeležilo 14 rednih udov in gospici Karba in Gorjak, prva kot nova učiteljica ženskih ročnih del v Ljutomeru, druga kot učiteljica v Cezanjecih. Po sporedu so se reševale sledeče točke: 1. G. predsednik je poročal o načrtu disciplinarne postave za učiteljstvo na Štajarskem, sestavljenem po deželnem odboru, s pridjano kritiko in novimi zahtevami od učiteljskega društva severno-izhodne Štajarske v pretresovanje in predlaganje razposlane vsem učit. društvom. G. poročevalec je bistveno predloge tega društva odobral, a predlagal je k 3. stavku k § 1 glede jasnosti v razvrstbi raznih prestopkov več jasnosti; k 4. stavku kot olajšavne okolščine očito animoziteto, sovraštvo in hujskanje proti zatožencu in morebitno politično zasledovanje; k § 2., da se „krajni šolski svet“ naj celo izpusti; k § 3., da se naj kraj izvršitve predpreiskave in izvršilne preiskave prav določi; k § 7., dostavek se naj izpremeni tako „je* einem von der Landeslehrerkonferenz gewählten Schulleiter und einem Bürgerschullehrer. Einen Volksschullehrer und einen Stellvertreter wählt die Lehrerschaft eines jeden Schulbezirkes für sich aus ihrer Mitte.“ Med mnogimi drugimi pristavki je še predlagal na koncu štiri nova določila, in sicer: § 27. Die Zeugen sind in allen, der Strafprozessordnung analogen Fällen zu beeiden. § 28. Wird vom Angeklagten gegen Personen, welche ehrenrührige, verleumderische oder unwahre Angaben vorgebracht haben, eine strafgerichtliche Verfolgung eingeleitet, so sind ihm die hiezu notwendigen Teile aus den Akten auszufolgen in Ur- oder Abschrift. § 29. Sämtliche aus den Untersuchungen und Verhandlungen erwachsenen Kosten sind im Falle des Freispruches vom Kläger zu tragen. § 30. Die Verjährung aller Folgen einer zuerkannten Strafe ist in allen Kategorien unzweideutig festzusetzen.

2. Izmed letošnjih konferenčnih vprašanj poročal je g. nadučitelj Vauda o geometričnem pouku v naših šolah. Povdarjal je posebno sledeče zahteve: a) Snov se naj izbere z ozirom na najpotrebnejše za poljedelstvo in obrt. b) Metoda naj bo analitično-sintetična, a ne pretirano heuristična; dokazuje naj se samo poskuševalno z resničnim merjenjem; vse se naj kolikor mogočno skrajša in zjednovi. c) Nazorila: naravni modeli, ki se dajo pretvarjati in primerjati, iz platničnega papirja, ila, sadre ali lesa; take modele naj izdelujejo tudi učenci sami; geometrično risanje.

3. Predlogi: Šolski Matici naj pristopijo vse učiteljske osebe, udov pa se naj nabira tudi drugje, posebno šole, oz. krajni šolski sveti. Za izkaze zamud naj se vpeljejo nove, pripravnejše tiskovine. Tečaj za učitelje na vinorejski šoli v Ljutomeru se naj ne opusti, kakor se to baje

* Na posebno željo gospoda dopisnika priobčujemo sledeče dostavke v nemškem jeziku.

zgoditi namerava. Deželni šolski svet naj izda šolske postave in ukaze v novi izdaji celotno.

4. Nastopno se je soglasno sklenilo, gospodu predsedniku, ravnatelju Robiču, izreči željo, da naj zopet zasede mesto v okrajnem šolskem svetu in kot predsednik društva, koji je odložil vsled diferencij povodom neke debate o mlačni obravnavi šolskih zamud v tuokrajnem šolskem svetu, ker pritožbe in kritike niso nikako bile nanj naperjene.

5. Vprašalna skrinjica je prinesla pereče vprašanje, katerega pa še za tokrat nočemo objaviti, ampak se bode s strani predsedništva „ad memoriam“ potom vseh šolskih vodstev prijavilo. Toliko povemo pa že na tem mestu, da zadeva mlačnost nekaterih članov obojega spola napram društvu

Največje veselje moramo izražati nad tem, da se je zborovanje vršilo zelo zanimivo in živahno-vzbujeno. —au—

Narodno-gospodarske novice.

Nekaj črtic o vremenu.

Napovedovanje vremena je velikega pomena in koristi za kmetovalca. Na podlagi mnogoterih in večletnih izkušenj ugane lahko človek, kakšno bo vreme. Na kmetih opazuje pridni oratar vestno vreme, ter sodi po tem ali onem znamenju, kojega potem še združi z babjeverstvom, ali bo prihodnje dni lepo ali deževno vreme itd. Mnogi se tudi zatekajo k stoletni pratiki, ki pa so zelo nezanesljive. Kako naj vé človek za sto let naprej kako bo vreme. Ono napovedovanje vremena, ki se opira na znanstvene nauke vremenoslovja, deloma na pridobljene izkušnje, je pa opravičeno, ker navadno ugane, kako bo vreme.

Tukaj hočem cenjenim bralcem podati nekatere podatke za spoznavanje vremena, ki sem jih v teku časa sam pridobil, nekaj pa tudi povzel iz vremenoslovnih spisov. Vsakemu je znano, da prinašajo južni, južno zahodni in zahodni vetrovi redoma dež. Suho vreme je, če piše severo-vzhodni in vzhodni veter, ki se navadno suče v krogu proti jugu, zahodu, severu in vzhodu. Večina južnih vetrov naznanja deževje, ki nastopi pri jugozahodniku. Če se pa zahodni veter zasučje skakaje proti jugu in če pri tem kaj dežuje in če se obrne med deževanjem na sever, tedaj dežuje samo mimogrede, na kar se zopet zjasni. Če pa veter zopet preskoči na zahod, potem pričakujemo stalne moče.

Vreme se spremeni, če ne veje noben veter. Znano je, da v hudi vročini dobimo nevihto, če se veter nenadoma vleže. Suho vreme pa do bimo, če se sever mirno suče proti severovzhodu, kjer obstane nekaj dni brez dežja in se potem obrne proti vzhodu in jugu in urno zopet preskoči na vzhod.

Znano je tudi, da bo ploha, ako se poletu po kakem dežju kmalu prikaže solnce, ko je nebo čisto in zrak miren, med tem ko solnčni žarki kar zbadajo. Če smo zjutraj videli močno jutranjo zarjo in če je na obzorju zrak zelo jasan, dobimo dež. Jasen dan označuje sivkasto-belo, kvečjemu zardelo jutranje obzrcje. Gosta, obilna rosa nam je porok za lepo vreme. Na kmetih je pravljica, če zjutraj začne deževati, potem je že opoldne lepo. Ako pa dežuje popoldne ali na večer, še drugi dan ne bo brez dežja. Ako je nebo zavlečeno z oblaki in se pod njim počé majhne, temne oblačne krpe, tedaj ni daleč dolgo trajno deževje. Isto velja, če je pri solnčnem zahajanju nebo na jugozahodu zelo rdeče. Jasno, južno vreme na večer pa naznanja lepo vreme. Močna večerna rdečica na izhodu nam naznanja vetrovno vreme, včasih celo nevihto. Kadar se napravljajo nad gorami megleni oblaki, bodimo pripravljani za dež. Malopridno vreme nam naznanja, če je solnce pri zahodu bolj belkasto, nego rumeno in ako plava v beloblastečem svetlobnem morju, tako da ga iz žarne svetlobe, ki napolnjuje celi nebesni obok, skoro ni mogoče razločiti. Če vetrovi ženo dvojne oblake na razne strani, napočili bodo viharni dnevi.

Iv. V.

Druge slovenske novice.

(Nemška predrznost v Ljubljani.) Prošlo nedeljo so pokazali ljubljanski Nemci, kaj si upajo vse storiti sredi slovenske Ljubljane. Okolu 30 Nemcev je napadlo predsednika akademičnega društva „Save“, Gabrijela Hočevarja. Napad se je zgodil pred kazino, torej na mestu, kjer promet ni najmanjši. Pobili so ga na tla in bili po njem. Slišati je bilo klice kakor „ušivec“, „po bijte ga“ itd. Posebno se je odlikoval neki lakirar Pirker in njegova žena, ki je nekega Slovenca sunila v trebuh. Nemci so nato izzivali s plavci v mestu. Trije „burši“ so nahnuli dva slovenska visokošolca s „hajl“. Ko so Slovenci zahtevali, da odstranijo izzivajoče plavice, so se pridružili buršom trije prostaki 27. pešpolka in pozivali burše, da naj ne odstranijo plavic. Na mesto prišedši nadporočnik je vojake spodil, ali njih imen ni zahteval, kakor tudi policaj ne, ki je bil navzoč. Občinstvo je končno samo naredilo red in razgnalo plavičarje.

(Skrb kranjske deželne vlade) za slovenske dijake je tako velika, da jo je treba razglasiti povsod, da se primerno pohvali. Abiturijenti obeh učiteljskih so priredili koncert. Ker so bili tačas v Ljubljani ruski dijaki iz Kijeva, se je bilo nadejati, da se udeležijo koncerta. In kaj je storila slavna c. kr. deželna vlada. V svoji veliki skrbi, da ne bi prišli slovenski dijaki v „pogubonosno“ dotiko z Rusi, je prepovedala udeležbo učiteljskim prvih treh tečajev v slučaju, da se Rusi udeležijo koncerta. Rusi so se odpeljali pred koncertom. Čudno je res postopanje slavne vlade, ki se ob času turnarske slavnosti ni čisto nič zmenila zato, da so nemški realci peli na kazinskem vrtu protiavstrijske pesmi in teptali cesarsko zastavo. Pač dvojna mera kakor vedno in povsod!

(Banka „Slavija“.) Razvoj tega slovanskega zavoda stalno napreduje. Posebno v poslednji dobi je razvoj življenskega oddelka nenavaden in izkazuje čimdalje večje uspehe, na katere treba obrniti polno pozornost. V prvih petih mesecih t. l. predloženih je bilo „Slaviji“ 3242 ponudb za kapital K 8 666 090, od katerih se je izgotovilo 2686 zavarovalnih pogodb za kapital K 7 248 950. — Kapitalov in pokojnine je bilo od 1. jan. do 31. maja t. l. v življenskem oddelku izplačano K 591.898 53. — V celi dobi svojega obstanka izplačala je „Slavija“ v življenskem oddelku K 29.723 607 34 v vseh oddelkih sploh pa K 75.000.000. Dividende bilo je do konca leta 1902 izplačane K 1.061 385 37, sedaj pa se je začelo z izplačevanjem dobička za poslednje upravno leto. Banka „Slavija“ postavila se je s svojim razvojem med prve zavarovalne zavode sploh in priča o narodno-gospodarskem napredku našega občinstva, ki se pri izbiri zavarovalnic opravičeno in zaupljivo obrača do tega domačega in vsega zaupanja vrednega zavoda.

(Škrlatica razsaja) v plibrški okolici že cela dva meseca. Cel majnik je bila šola zaprta. S 1. junijem se je pouk zopet pričel, ali zopet moral obustaviti, ker se je bolezen vnovič pokazala.

(Hajlovci so na Sv. Višarjih) zopet pokazali, kaj znajo. Zilska podružnica „Slovenskega planinskega društva“ je tem pobalinom seveda trn v peti. Podružnica ima velike zasluge za turistiko, popravila in zaznamovala je mnogo potov, kar je gotovo tudi Nemcem, nemškim turistom, v korist. Hvaležne so se pa izkazali ti možje s tem, da so razbili napise, ki jih je napravila podružnica ob poti proti Rablju in v Zajezero. Nemška kultura!

(Požar), ki je bil prošli petek na Muti v zgornji Zilski dolini, je uničil od 94 poslopij, ki jih šteje trg. 60. Z veliko težavo so rešili cerkev. Škoda je zelo velika.

(„Krojaška zadruga“ v Gorici), ki je imela v Gosposki ulici veliko trgovino z modnim blagom, je šla po vodi. „Zadruga“ je bila v rokah Gregorčičeve stranke in je vse dolgove prevzela Gregorčičeva „Centralna posojilnica“. Govori se o čudni manipulaciji omenjene posojilnice ob tej priliki, da bi se bilo potom javne dražbe izkupilo najmanj 30.000 K več, da ima „Zadruga“ vsled te manipulacije nad 100.000 K izgube itd. Ko se stvar razjasni, bomo poročali obširneje.

(Električna razsvetljava v Gorici.) V noči od sobote na nedeljo so poskušali v Gorici novo električno razsvetljava. Poskus se je posrečil prav dobro. Poprav je le malo treba. Električna luč se za stalno uvede baje koncem tekočega meseca. Škoda je le, da je nova razsvetljava uvedena samo po glavnih ulicah.

(Tržaški namestnik grof Goess) baje ne bo več dolgo gospodaril v Trstu. Kakor poroča graški „Tagblatt“ se niti on, niti ravnatelj tržaške policije ne vrmeta z dopusta na svoji mesti.

(En mesec zapora) je prisodilo tržaško sodišče nekemu Arrigo Valle, ki je ob priliki demonstracij v tržaškem gledališču „Politeama Rossetti“ metal z galerije listke v laških barvah.

(Na državni gimnaziji v Kopru) je bilo koncem šolskega leta 223 dijakov. Od teh so bili samo trije Slovani.

Politični pregled.

(Papež na smrtni postelji) 93 letni starček na prestolu sv. Petra se še vedno bori med življenjem in smrtjo. Vsako uro pričakujejo v Vatikanu smrti papeževe, ali papež še živi. Nekateri celo trdijo, da bo smrtni boj trajal še več dni. Upanja na ozdravljenje ni. Zdravniki so, ne da bi izvršili novo operacijo, odstranili sv. očetu zopet 100 gramov tekočine iz oprsja. Da bi svojo okolico pomiril, se papež večkrat dela, kakor bi spal. Zavziva le tekočo hrano. Noč od srede na četrtek je bila jako slaba. Sv. oče ni skoraj nič spal. V četrtek zjutraj je bil papež pri maši, ki se je brala v njegovi sobi. Stanje papeževo se je zelo poslabšalo. Zdravniki so spoznali, da je nova operacija neobhodno potrebna, ako se hoče papeževo življenje podaljšati za nekaj časa. Papež je sicer jako slab, ali srce deluje še tako krepko, da se zdravniki ne boje, da bi se operacija ponesrečila. Zadnja poročila javljajo, da je stanje papeževo neizpremenjeno.

(Odstop češkega ministra Rezeka) je bil pač višjega pomena, kakor se mu je pripisoval na prvi pogled. Kakor se sedaj poroča je Rezek obenem s svojo prošnjo za odstop vložil tudi spomenico, v kateri je izjavil, da ostane na svojem mestu, ako se dovoli Čehom vseučilišče na Moravskem. Cesar je pa po nasvetu dr. Körberja odklonil Rezekovo ponudbo in sprejel njegovo ostavko. Körber se je mislil v najbližjem času začeti pogajati s Čehi, ali odstranitev dr. Rezeka je izpodbila že naprej Körberjeve upe.

(Skupni finančni minister) Benjamin pl. Kallay je v ponedeljek umrl na Dunaju v 64 letu svoje starosti. Skupni finančni minister je bil od leta 1882. Za njegovega naslednika imenujejo grofa Khuen-Hedervarya, katerega bi se Ogrji kaj radi znebili, kajti ne zaupa mu nobena stranka. Drugi mislijo, da bo zasedel Kallayev mesto sedanji ogrski finančni minister Lukacz, ali pa ogrski poslanec Hieronymi. Kakor se vidi, Ogrji niti ne mislijo, da bi mogel kdo drugi postati skupni finančni minister, kakor le kak pristen Madžar. Ker je skupni finančni minister obenem upravitelj Bosne in Hercegovine, bi bilo pač želeto, da ne bi zasedel tega mesta kak slovanožrski madžarski požrešneš.

(Na Ogrskem) se pač ne godi Hedervaryju tako dobro, kakor se mu je godilo na Hrvatskem, kajti prave zaslombe nima v nobeni stranki. Največ sitnosti mu pa dela Barabas s svojimi pristaši. Stranka je narastla na 36 članov in nadejati se je, da jih bo imela v kratkem 60. Košut je izgubil vso veljavo. Barabas je izjavil v zbornici, da bo nadaljeval boj za ogrski jezik v armadi in za ogrske zastave in znake. Rekel je, da se to mora zgoditi, dokler je sedanji cesar še živ, kajti cesarjeva smrt bi pomenila največjo katastrofo za Ogrsko. Hedervary je na Barabasov govor izjavil, da bo apeliral na volilce, kar znači, da hoče razpustiti državni zbor, s čimer bi mu pa ne bilo dovolj pomagano, ker bi se opozicija najbrž vrnila še v večjem številu v zbornico.

(Dogodki na Hrvatskem.) Radi demonstracij v Gorenji Reki je bilo obsojenih 26 kmetov. Obtoženih jih je bilo 31. Povsod drugod bi bila obsodba vse drugače izpadla, ali na Hrvatskem je vse mogoče in zato je bilo 26 kmetov vkljub izbornemu obrambnemu govoru dr. Magdića ob-

sojenih v ječo od treh mesecev do treh let, poostreno s postom vsakih 14 dni. V noči med ponedeljkom in torkom sta se dogodila v Zagrebu dva napada z dinamitom. Oseba sicer ni bila nobena ranjena, ali med občinstvom je zavladal grozen strah. Malo pred 2. uro je bomba razpočila pred stanovanjem zagrebškega prošta in madžaronskega poslanca Matnučija. Pok se je slišal po celem mestu. Hiša je bila zelo poškodovana, vrata popolnoma zdrobljena in nad 100 oken razbitih. Tri četrt ure pozneje je eksplodirala druga patrona v poslopju vladnih „Narodnih Novin“. Škoda tu ni bila velika. Tretjo bombo je našlo redarstvo v sredo zjutraj na vseučiliškem trgu. Namenjena je bila najbrž upokojenemu veliku županu Kovačev ču ali pa zgradbi državne železnice. Bomba je bila baje napravljena od strokovnjaka. V zlatarskem okraju so se pojavili nemiri. Uprl se je ves okraj. Sirovi nastop madžarskih nasilnikov že preseda celo vojaškim oblastvom in ni čuda, saj je okrajni predstojnik Makkay v Ludbregu takoj ob početku nemirov ukazal, da naj „postrele vse pse“, s čimer je seveda mislil kmete. V Zlataru je bila velika skupščina voililcev, ki je proglasila kandidatom za zemaljski sabor barona Josipa Rukavino.

(Srbski kralj) je imenoval generala Atanakoviča in ministra za javne stavbe, polkovnika Aleksandra Mašina, vodjo zarotnikov proti Aleksandru in Dragi, častnim kraljevim adjutantom. To je pač radi nezadovoljstva, ki se je baje pojavilo v srbski armadi, in obenem odgovor na različne zahteve te in one evropske vlade v zadevi kaznovanja Aleksandrovih in Draginih morilcev.

Književnost in umetnost.

(Malega viteza) smo prejeli 13 zvezek. Celi roman svetovnoznane poljskega pisatelja Szienkiewicza izide v 25 zvezkih po 40 v. Dobiva se v zalogi pri Kleinmayerju v Ljubljani.

(Priatelj otroški) ali darilo pobožnim šolarjem, izdal in založil dr. Josip Somrek. Knjižica je kaj pripravna za šolsko mladino in zato jo najtopleje priporočamo gg. katehetom in učiteljem. Knjižica je takorekoč prva cerkvena pesmarica za šolarje in gg. učiteljem prihrani mnogo truda, ker jim ne bo treba, niti njim niti otrokom pisati pesmi. Ravno tako pripravna je tudi za gg. katehete, ker obsega kratke mašne in navadne spovedne in obhajilne molitvice. Knjižica se dobiva komad po 10 vin. v Hribarjevi trgovini v Celju.

(Sokolska ideja in Slovenci!) Ob 40 letnici Sokola v Ljubljani. Spisal dr. Vladimir Ravnihar, podstarosta Sokola v Ljubljani. Založilo „Telovadno društvo Sokol“ v Ljubljani. V tej knjižici — obsegajoči 24 strani — nam podaja avtor sliko o razmerah slovenskega sokolskega življenja od začetka do danes, primerja slovensko sokolstvo s češkim in navaja vzroke našega zaostanka. Zaprake, zakaj se ni razvilo sokolstvo na Slovenskem tako, kakor med bratskim češkim narodom, deli pisatelj na krajevne, posebne in splošne. „Glavni greh“, pravi pisatelj, „ki nam ga vtegnejo po pravici šteti v zlo, greh, ki ga grešimo od prvih postankov sokolstva na Slovenskem pa do zadnjih dni, je pač ta — da sokolske misli volbče še nismo proučili, da je ne poznamo, da nam sicer done po ušesih visokodoneči izrazih o namenih sokolske ideje, da pa ne poznamo sredstev, ki naj dosežejo namene in cilje.“ V res jedrnatih besedah je začrtal avtor bistvo sokolske ideje: „Ljubezen do domovja, do naroda ji je začetek, ji je izvor, a ta narod videti srečnega, močnega, silnega po duhu in telesu — to je njen namen in cilj. Z izdajo te knjižice, ki je sad temeljitega proučevanja slovenskega in češkega sokolstva, je stopil gosp. pisatelj na še popolnoma neobdelano polje slovenskega sokolskega slovstva. Ob izdaji te knjižice se pač lahko vprašamo, zakaj pa vlada v naših masah tema, zakaj še nismo mogli proučiti prave sokolske ideje — zakaj še danes ne poznamo sredstev, ki naj dosežejo sokolske namene in cilje? Ali smo Slovenci res tako nedozvetni za sokolsko idejo? Ne! Nikdar ne! Kdor le pozna razmere na Slovenskem, ve, da se masa slovenskega naroda zanima za Sokole in da se

da iz te mase narediti tudi maso dobrih Sokolov. Za tako delo pa je treba v prvi vrsti navdušenih in vztrajnih delavcev. Ali kje dobiti delavcev iz mase, v kateri vlada tema? Ravno kar izdana knjižica je že močno prosvetila v temo in prepričani smo lahko, ako bodo sledili temu spisu še drugi — zjasnilo se bo kmalu tudi pri nas. Češki Sokoli imajo danes 12 sokolskih časopisov in nebroj dobrih strokovnih knjig in brošuric za ljudstvo. Kdo se bo potem čudil, da masa češkega sokolstva in tudi češki narod boljše razumeva sokolsko idejo, kakor Slovenci, ki nimamo ne sokolskega časopisa, ne organizacije. Zato z odkritosrčnim veseljem častitamo „Ljubljanskemu Sokolu“ na tem dobrem začetku in želimo le, da si ohrani dolgo svojega marljivega podstarosta dr. Ravniharja, ki bi naj našel mnogo posnemalcev med slovenskimi Sokoli.

(Učna knjiga ruskega jezika.) Pod naslovom „Lehrbuch der russischen Sprache nach der Sprechmethode“ je izšla ravno kar učna knjiga ruskega jezika. Isto sta izdala A. Ziserl in S. Sarkovič, oba profesorja na trgovinski šoli v Kišenevu. Knjiga je sestavljena po najnovejši metodi, po kateri se sedaj poučuje tuje jezike in ki polaga največ važnosti na vajo v govoru. Kar pa to učno knjigo pred učnimi knjigami, ki so sestavljene po tej metodi, posebno odlikuje, je dejstvo, da se v nji vzlic temu slovnica nikakor ne pušča v nemar. Ta je namreč jako umno vpletena med posamezne vaje in učenec se seznanja z najtežjimi slovniškimi oblikami, da tega niti ne čuti. Radi te lastnosti bi priporočali to učno knjigo zlasti obiskovalcem ruskega kružoka. Ona jim namreč omogoči, si samostojno doma prisvojiti potrebno znanje ruske slovnice. Na podlagi tega znanja bodo potem s toli večjim uspehom sledili vajam v kružoku. Knjiga obsega komaj 192 strani. Toda v nji se nahaja toliko število praktičnih vaj, da se sme trditi, da si je isti, kateri je to knjigo le malo pazljivo predelal, nabral lep zaklad znanosti ruskega jezika. S tem opremljen bo lahko začel čitati ruske klasike in tudi govora bo toliko zmožen, da ga ne bodo „prodali na razstavi v Petrogradu“. Cena knjige je le 1 K 50 v. Dobiva se pri Drag. Hribarju v Celju.

Zahvala.

Podpisano občinsko predstojništvo občine Presika-Rinčetovagraba-Nunskagraba izreka tem potom najprišrečnejšo zahvalo vsem vrlim narodnjakom, ki so pripomogli s svojimi prispevki, da se je zažgal slovenskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu kres.

V ta namen so darovali sledeči gg. za smodnik za strelbo topičev pri slovesnem kresu: dr. Grossmann Karol 10 K, Čuha Ferdinand 2 K, dr. Chloupek Karol 1 K, Misja Anton 1 K, Sever Franjo 1 K, Čagran Martin 60 v, Seršen Franjo 1 K, Murecker Janko 50 v, Karba Janko 40 v, Vršič Alojz 60 v, Lenta A. 40 v, Kniepeis Miroslav 1 K, Wirth Franc 40 v, Polak Matija 40 v, Kocuvan Matija 40 v, Repič Franc 60 v, Röck Roman 60 v, Schneider Vilko 40 v, Strakl Matija 1 K, Mursa Josip 40 v, Schneider Franc 40 v, Rajh Joško 20 v, Punconja Franc 20 v, Bohinec J. 40 v, Babnik Ludovik 40 v, Vaupotič Janez 40 v, Jandl Julij 40 v, Herzog Ferdinand 40 v, skupaj 26 K 50 v.

Posebno zahvalo še izrekamo vlc. g. dr. Karolu Grossmannu, odvetniku v Ljutomeru, ki se nam o vsaki priliki tako blagohotnega izkaže.

Končno še enkrat vsem p. n. gg. darovalcem prišrečna hvala.

Živeli zavedni slovenski narodnjaki!

Obč. predstojništvo Presika-Rinčetovagraba-Nunskagraba.

(299) 1

Ivan Kapun, občinski predstojnik.

Pozor trgovci!

Ker želim vzeti trgovino s špecerijskim blagom v najem, ali tudi mešano trgovino, zato prosim one trgovce, kateri želijo svojo trgovino zanesljivemu trgovcu oddati, naj blagovolijo ponudbo s pogoji poslati na upravništvo „Domovine“ pod šifro „Vztrajnost“.

Želim pa tako trgovino prevzeti ali kupiti najrajši na deželi ali v kakem trgu.

(305) 2-1

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vplomu in življenja“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Lepo stavbišče

(304)

v Gaberjih

2-1

ob državni cesti, v obsegu 500 □ sežnjev, je naprodaj. — Vse natančneje se izve pri upravništvu „Domovine“.

Naprodaj

je popolna žaga za deske, peč in okvirji za sušenje hmelja. — Vpraša naj se na posestvu „ForsthoF“ pri Celju.

(292) 3-2

Učenca

zdravega in krepkega, ki je zmožen slovenskega in nemškega jezika in je poštene rodbine, sprejme takoj trgovec s špecerijskim blagom

Franc Pečnik v Celju.

Lepo posestvo

z dobro idočo gostilniško obrtjo tik premogokopa v Trbovljah, obstoječe iz 4 hiš s 30 stanovanji za rudarje, se takoj iz proste roke prodaja. Več pove lastnik

(301) 3-1

Dragotin Berger v Trbovljah.

Naprodaj je

zemljišče, obstoječe iz travnika in njive v obsegu dveh oralov. Proda se tudi razkosano za stavbinske prostore. — Več se izve pri gospej Antoniji Altziebler

(277) 3-3

v Gaberjih.

Trgovski pomočniki! Gospodarski oskrbniki!

Išče se kot pomočnik sposoben mož, izurjen v hmeljarstvu, oziroma v kupčiji s hmeljem. Plača zelo dobra. — Vstop takoj ali pozneje.

Ponudbe pod „H. 3832“, poste restante, Št. Pavel v Savinjski dolini.

(289) 3-2

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško

naznanja slavnemu občinstvu, da je dne 25. t. m. otvorila v svojih prostorih v Celju v Rotovski ulici

prodajo piva v steklenicah

na drobno.

Prodajalna je odprta od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Med tem časom se lahko naznanijo obenem vsa naročila, vprašanja in pripombe glede celjske zaloge.

(279) 3-3

Posestvo naprodaj

10 minut izven mesta Celja, katero obstoji iz:

a) stavišč, hiše in gospodarskih poslopij, obsegajočih	8 a 35 m ²
b) njiv	2 ha 23 „ 76 „
c) travnikov	26 „ 4 „
d) vinogradov	15 „ 65 „
e) pašnikov	29 „ 28 „
f) gozdov	1 „ 99 „ 1 „

skupaj 5 ha 2 a 9 m²

s čistim iznosom po 124 K 34 v. Blizu tretjina kupnine sme ostati na posestvu vknjižena.

Natančneje pri Janezu Bovhi, sollicitatorju v pisarni g. dr. Ivana Dečkota, odvetnika v Celju.

(285) 4

Trgovskega pomočnika

sprejme

tvrdka JULIJ ŽIGAN na Polzeli

(296) 3-3 v Savinjski dolini.

Naprodaj

je v nekem prijaznem trgu na Koroškem novo zidana vila tik glavne ceste, 5 minut od kolodvora, z lepim vrtom in letoviščem, posebno ugodna za penzioniste.

Cena in druga pojasnila se izvedo pri D. Kolarju, krčmarju v Spodnjem Dravogradu na Koroškem.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta št. 12

priporoča svojo valiko zalogo

najboljšege železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, ilte železne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

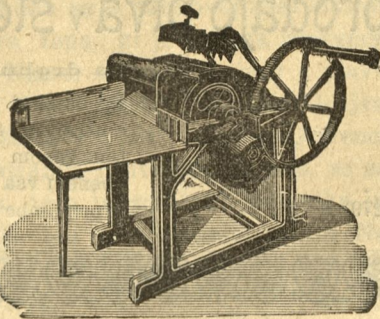
Postrežba točna

Cene nizke.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko
priporoča

svojo veliko zalogo različnih poljedelskih strojev, kakor: gepeljne, mlatilnice čistilnice, slamoreznice, mlina in stikalnice za grozdje in sadje, vetrnice, brane za njive in senožeti, pluge itd. po najnižjih cenah.



Lepo posestvo,

trgovina z mešanim blagom in gostilna

v jako živahnem trgu. 1 uro od Celja, je takoj naprodaj. Trgovina je že 30 let v najboljšem prometu. Posloj je pripravno za vsako obrt in tudi za zasebna stanovanja umirovljencem, ker je ob hiši velik, lep vrt. K posestvu pripadajo veliki hlevi in najboljše njive.

Vprašanja naj se naslovljajo na upravništvo „Domovine“ v Celju. (291) 2-2

Suhe gobe, jagode, maline, malisno štopo

(297) 3-2

==== kupi ====

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

Trije solieitatorji in eden stenograf

iščejo službe v odvetniški ali notarski pisarni. Slednji je tudi več manipulacije na pisalnem stroju. Naslov in pojasnila daje „Društvo slov. odvetniških in notarskih uradnikov v Celju“, (294) 2-2 Rotovška ulica 19.

!! POZOR !!

Vsem, kateri boleajo na želodcu in težki prebavi

daje gotovo pomoč in povrača izgubljeno zdravje

edino prava

Germanova zdravilna življenska esenca

katera je nenadkriljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vseh želodčnih boleznih, kakor: slaba prebava, pomanjkanje teka, želodčna otekline, napihovanje, podrigovanje, zgaga, zlatenica, omotica, glavobol, krč itd. Germanova življenska esenca pomaga proti jetrnim in sleznim boleznim, proti hemeroidom, čisti pokvarjeno kri in izločuje vse nečiste sokove iz krvi.

Germanova življenska esenca odganja zaostale vetrove in neznosne gliste, a s tem, da povrača izgubljeni tek in voljo do jedi, donša mnogo k okrepljenju telesa!

Germanova življenska esenca je pomagala že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili za razna zdravila brez uspeha, kateri se pomoči niti več nadejali niso.

Germanova življenska esenca se pripravlja iz blagodelujočih, povsem neškodljivih rastlinskih sokov, je jako prijetnega, nekoliko grenkega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive osebe, ženske in otroci, kateri drugih zdravil ne morejo jemati.

Cena steklenici 1 K 40 v, s pošto se ne pošilja manj nego 2 steklenici, za spremnico in odpravo 40 v več, in to samo po povzetju ali če se znesek pošlje naprej.

Glavna zaloga, kamor naj se vse naročbe naslovljajo

K. GERMANA lekarna „pri črnem orlu“
v Belovaru, Hrvatsko.

V znak pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrdke Ljekarna k „crnom orlu“ K. Germana u Belovaru. Zato zahtevaj izrecno pristno Germanovo življensko esenco; ako pa ti se ponudi druga, za katero bi se trdilo, da je boljša ali pa ravno tako dobra, je ne vzami, temveč jo naroči po pošti, ako je tamkaj ne dobiš. (263) 5

Stanje hranilnih vlog i7 milijonov K. Rezervni zaklad nad 500.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.



Zacherlin

pomaga izborno kot nedosežen uničevalec mrčesa.
Kupi samo v steklenicah.

Celje: Traun in Stiger
Franc Pečnik
Alojzij Walland
Viktor Wogg
Milan Hočevar
Jos. Polanetz
Josip Matič
Fran Zanger
Anton Kolenc
Oto Schvartz
Ferd. Jakowitsch
Frid. Jakowitsch

Celje: Ivan Ravnikar
M. Rauscher lekarna
Josip Srimz
Anton Topolak
W. Wratschko
Anton Ferjen
Dobrna: Jos. Sikošek
Braslovče: Ant. Plaskan
Josip Pauer
Gomilsko: I. Idvoršek
Fran Cukala

Hrastnik: Alojzija Bauerheim
Konsumno društvo
Ljubno: Josip Wouk
Fr. X. Petek
Janez Filipič
Sevnica: Anton Verbič
S. F. Schalk
Ludovik Smole
Trg Lemberg: Franc Zupančič
Konjice: Fr. Kupnik 145

Laško: Andrej Elsbacher
Karl Hermann
Planina: Lud. Sch. sche'ko
F. Wamb rechtsammer
Gornjigrad: Jakob Božič
Franc Scharb
Poljčane: Ferd. Ivanus
A. P. Krautsdorfer
Anton Schwelz
Karol Sima
Mozirje: Leopold Vukič

Pristova: Marija Suppanz
And. Suppanz
Brezice: Fran Matheis
Franc Varlec
Janez Pinterič
Uršič & Lipej
Žalec: Albert Geiss
Jakob & Marija Janič
St. Jurij: Fran Kartin
Velenje: Karl Tischler
Josef Wutti

Trbovlje: Konsumno društvo
Anton Krammer
Jos. Mahkovec
Janez Müller sen.
Jos. Sporn
Franc Dežman
Videm: Ivan Novak
Vitanje: Anton Jaklin
Velenje: Uirih Lager
Vojnik: Fr. Zotti

